

Kyyjärven kunta

Tarkastuslautakunnan **ARVIOINTIKERTOMUS**

2020

RT LK HK.

1 Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Kyyjärven kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat kunnanvaltuutettuja. Valtuusto on kokouksessaan 12.6.2017 (§ 27) valinnut toimikaudeksi 2017 – 2020 tarkastuslautakunnan, joka on vuonna 2020 toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinainen jäsen

Lasse Kainu, pj.
Raimo Tamminen, vpj.
Helmi Kotanen

Henkilökohtainen varajäsen

Elina Oikari
Mikko Pekkarinen
Juha Koivisto

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 15.2.2017 Kyyjärven kunnan vuosien 2017 – 2020 tilintarkastajaksi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n. Kunnan vastuunalaisena tilintarkastajana tilikaudella 2020 on toiminut JHT, HT Ilari Karhu. Kunnan avustavana tilintarkastajana on toiminut HT Toni Koivusaari.

Kunnan tytäryritysten vastuullisena tilintarkastajana on toiminut HT Toni Koivusaari, joka on hoitanut myös tarkastuslautakunnan toimintaan liittyvät valmistelu- ja sihteerintehtävät.

1.3 Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2020 arviointia varten yhteensä kuusi kertaa. Tarkastuslautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen päätöksenteon sekä kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan ja tarkasteluun sekä viranhaltijoiden haastatteluihin. Tarkastuslautakunnan kuultavana ovat olleet: kunnanjohtaja Tiina Pelkonen, kunnanhallituksen puheenjohtaja Jouko Huumarkangas, tekninen johtaja Marjukka Latva-Laturi ja sivistysjohtaja Maija-Liisa Immonen.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osa kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kyseinen tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selvittää velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tunnusluku oli kuntasektorilla koko maan osalta keskimäärin 62 % vuonna 2019. Kyyjärven kunnan suhteellinen velkaantuneisuusprosentti vuonna 2020 oli 121 %. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnassa on heilahdellut tarkastelujaksolla ja on nyt päättyneellä tilikaudella korkeimmillaan tarkastelujaksolla. Tunnusluku ylittää selvästi koko maan keskiarvon.

Kunnan maksuvalmiutta **kuvataan kassan riittävyyspäivinä**. Tunnusluku ilmaisee, monen päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Koko maan kuntien osalta kassan riittävyys vuonna 2019 oli 42 päivää. Kyyjärvellä tunnusluku vuonna 2020 oli noin 237 päivää. Kunnan tunnusluku on siis reilusti yli maan keskiarvon, johtuen mittavasta osakesalkusta.

2.2

Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Kriisikuntamenettelyä koskevat säännökset on siirretty kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetusta laista uuteen kuntalakiin (410/2015). Samalla kriisikuntakriteerien tarkastelu ulotettiin koko kuntakonserniin. Kuntalain 118 § mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määrääjässä, kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden TAI kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

1. kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Raja-arvojen täyttymistä tarkastellaan seuraavassa taulukossa:

Kriteeri	Konserni	Kunta	Raja-arvo (2020)	Kyllä/Ei (2020)	Kyllä/Ei (2019)
1	1 525	1 525	< 0	Ei	Kyllä
2	22,50	22,50	> 19,87* + 1,0	Kyllä	Kyllä
3	15 212	10 125	> 10 626	Kyllä	Kyllä
4	110	121	> 50	Kyllä	Kyllä

* perustuu Tilastokeskuksen antamiin tietoihin kuntien talousluvuista 2019.

RT HK

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt 1.10.2020 oman työohjelmansa vuodelle 2020. Samana päivänä on merkitty myös tiedoksi tilintarkastajan tarkastussuunnitelma ja työohjelma vuodelle 2020.

Vuodelle 2020 asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi perustuu pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan tasekirjaan ja viranhaltijahaastatteluihin sekä lautakunnan jäsenten havaintoihin heille toimitettujen toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

Tilintarkastaja tai avustava tilintarkastaja on raportoinut lautakunnalle kokouksissa tilintarkastuksen etenemisestä. Lisäksi tilivuodelta 2020 tilintarkastaja on antanut yhteenvetoreportin koko tilivuoden tarkastuksesta.

2 Kunnan talouden arviointi

2.1 Talouden tasapainoisuus

	2020	2019	2018	2017
Tilikauden ylijäämä (1000 €)	-879	-3 981	-385	22
Vuosikate (1000 €)	1 340	-1 515	85	578
Vuosikate €/asukas	1 039	-1 156	63	427
Vuosikate poistoista, %	60,4	-57	-18,09	104
Omavaraisuusaste, %	6	11	32	36
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	121	107	119	107
Kassan riittävyys, pv	237	169	179	176,3

Taulukko 1. Tunnuslukujen vertailu

Tilikauden ylijäämä päättyneen tilikauden osalta on -879 tuhatta euroa. Neljän vuoden tarkastelujaksolla ylijäämän kehitys on ollut vaihteleva. Tilikauden tulokseen vaikutti negatiivisesti tilikaudella tehdyt arvonalentumiset.

Vuosikate kertoo sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Vuosikate on tilikaudella positiivinen ja riittänyt kattamaan poistot päättyneellä tilikaudella. Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Kyyjärven kunnan vuosikate per asukas on ollut päättyneellä tilikaudella 1 039 euroa, joka on heilahdellut neljän vuoden tarkastelujaksolla, ollen nyt parhaimmalla tasolla koko jaksolla.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70%:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kyyjärven kunnan omavaraisuusaste vuonna 2020 oli 6 %. Kuntaliiton tilastojen valossa koko maan kuntien osalta omavaraisuusasteen keskiarvo vuonna 2019 oli 57,9 %.

RO LK HK

Kyyjärven kuntakonsernin taseessa on kumulatiivista alijäämää **5 004** tuhatta euroa. Kuntalain asettaman kriteeristön perusteella Kyyjärven kunta luokitellaan kriisikunnaksi, sillä konsernitaseen kumulatiivinen alijäämä ylittää 1000 euroa per asukas, ollen **3 882** euroa per asukas.

3 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus on laadittu tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin perustuen.

Kyyjärven kunta jakautuu neljään eri tulosalueeseen

- 1 Hallinto-osasto
- 2 Sosiaali- ja terveyspalvelut
- 3 Sivistysosasto
- 4 Tekninen osasto

Tulosalueiden sekä kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavassa:

3.1 Hallinto-osasto

Kyyjärven hallinto-osasto muodostuu kunnan

- yleishallinnosta
- elinkeinopalveluista, sekä
- maaseutupalveluista

Yleishallinto

Yleishallinnon keskustoimisto vastaa kunnan yleishallinnosta ja päätöksentekoon liittyvistä valmistelutehtävistä sekä tiedottamiseen ja kunnan kokonaismarkkinointiin liittyvistä asioista. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020 ovat sisältäneet muun muassa raportoinnin ajantasaisuuden, aktiivisen ja oma-aloitteellisen tiedottamisen päätöksistä ja tapahtumista ja tietoturvavastaavapalveluiden oston.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalveluiden toiminta-ajatuksena on tukea työllisyyttä ja jatkuvan ja kannattavan liiketoiminnan kehittymistä. Elinkeinotoimen palvelut järjestetään yhteistyössä Kannonkosken kunnan kanssa. Osa talousarvion toiminnallisista tavoitteista ei ole täyttynyt koronan aiheuttamien vaikutusten vuoksi.

Maaseutupalvelut

Maaseutuhallinnon asiakaspalvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella, jossa isäntäkuntana toimii Pihtiputaan kunta.

RJ LK HK

3.2 Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystalvet järjestää SoTe- kuntayhtymä, jonka jäsenkuntia ovat Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärven kaupunki. Kuntayhtymän toiminnassa sovelletaan tilaaja-tuottaja toimintamallia. SoTe- kuntayhtymä järjestää jäsenkuntien puolesta kaikki kuntien järjestettäväksi säädettyt ja kuntien kuntayhtymän järjestettäväksi antamat sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon talvet. Ympäristöterveydenhuolto, mukaan lukien eläinlääkintähuolto, siirtyivät ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintaluueen hoidettavaksi 1.1.2013 alkaen. Erikoissairaanhoidon talvet ostetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä.

Sosiaali- ja terveystalvelujen nettomenot tilikaudella olivat 6,1 miljoonaa euroa, joka alitti muutetun talousarvion 303 tuhannella eurolla.

3.3 Sivistysosasto

Sivistyshallinnon tavoitteena on luoda edellytyksiä ja asettaa suuntaviivoja opetus- ja sivistystoimen (koulu-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi, kansalaisopisto, musiikkitoiminta, taiteen perusopetus) kehittymiselle ja arvioida toimintaa. Tavoitteet on pääosin saavutettu.

3.4 Tekninen osasto

Tekninen osasto muodostuu seuraavista tulosalueista: tekniset talvet, rakentamis- ja ympäristöpalvelut, tilatalvet ja liikelaitokset.

Tekniset talvet pysyivät talousarviossa nettomäärärahoilla mitattuna. Rakentamis- ja ympäristöpalvelut ylittivät nettomäärärahan 1 tuhannella eurolla. Tilatalvet alittivat nettomäärärahan 37,7 tuhannella eurolla. Liikelaitoksen nettomäärärahat ovat alittuneet 6,9 tuhatta euroa.

Tekninen hallinto vastaa teknisten talveluiden alla olevista talousyksiköistä, joita ovat hallinnon lisäksi liikenne- ym. alueet sekä palo- ja pelastustoimi. Palo- ja pelastustoimen operatiivisesta toiminnasta vastaa Keski-Suomen aluepelastuslaitos. Rakennustarkastajan tehtävät on ostettu Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristökeskukselta.

Vesi- ja viemärilaitos eriytettiin lainsäädännöllisistä syistä omaksi taseyksiköseen 1.1.2016 alkaen. Muutoksen myötä toiminta pyritään saamaan yhä läpinäkyvämmäksi ja vertailukelpoisemmaksi. Vesi- ja viemärilaitoksen kustannukset ja investoinnit pitäisi kattaa pitkällä aikavälillä asiakkailta perittävillä maksuilla. Maksuilla pitäisi pystyä varautumaan myös jo tiedossa oleviin uusinwestointeihin. Vesi- ja viemärilaitoksen päättyneen tilikauden ylijäämä oli 58,1 tuhatta euroa. Kumulatiivisesti vesi- ja viemärilaitos on alijäämäinen 122,4 tuhatta euroa. Kumulatiivinen alijäämä on laskenut vuosittain.

4. Konserniyhtiöt

Kyyjärven Paletti Oy on Kyyjärven kunnan (71,2 %) ja Osuuskauppa Keskimään (28,8 %) omistama yhtiö. Yhtiön tulos päättyneeltä tilikaudelta näytti tappiota noin 1 558 tuhatta euroa.

RJ HR

Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy on kunnan 100 %:sti omistama tytäryhtiö. Yhtiön omistuksessa on yhteensä 77 asuntoa. Joulukuun lopussa asuntojen käyttöaste on ollut 88 % (vrt. edellisvuonna 80 %). Vuokra-asuntojen tilikauden tulos oli noin 55,9 tuhatta euroa.

Kiinteistö Oy Kyyjärven Liikekeskus omistaa ja hallitsee kirkonkylän korttelin 27 liiketonttia ja sille rakennettua rakennusta. Kunta on valtuuston päätöksellä 15.6.2020 päättänyt ostaa huoneiston nro 5 liiketilan. Kunta omistaa nyt 100% yhtiön osakkeista. Yhtiö teki tilikaudella tappiota noin 172,5 tuhatta euroa.

Kyyjärven Lämpö Oy perustettiin vuonna 2015. Se on kunnan 100 % omistama tytäryhtiö, jonka toimialana on kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Yhtiön tilikauden tulos oli tappiollinen 27,5 tuhatta euroa.

5. Yhteenveto

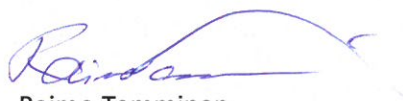
Kokonaisuutena voidaan todeta, että Kyyjärven kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu asianmukaisesti ja toiminnalliset tavoitteet on pääosin saavutettu.

Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tulosalueiden johtaville viranhaltijoille tilivuodelta 2020.

Kyyjärvellä 12.5.2021

Lasse Kainu
puheenjohtaja

Raimo Tamminen
varapuheenjohtaja

Helmi Kotanen
tarkastuslautakunnan jäsen